

Reflectiespel

Samen Werken

Samen Leren

- ▶ print uit
- ▶ lees de instructies bij ieder onderdeel
- ▶ snij of knip de verschillende onderdelen uit
- ▶ ga aan de slag!

Zorg voor papier, stiften en post-its om opdrachten uit te kunnen voeren.

Onderzoek:

Wenne Bergman, Simone Boogaarts, Dymphy Kiggen,
Joos Meesters, Sebastiaan Platvoet, Marleen van de Westelaken
Lisbeth Verharen, Frans de Vijlder

Stuurgroep:

Joke Abbring, Mieke Lambregts,
Lisbeth Verharen, Frans de Vijlder

Ontwikkeling spel:

Sanneke Duijf, Wendy Kemper, Lisbeth Verharen

Vormgeving:

Sanneke Duijf

Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, © 2018

Reflectiespel: Samen Werken, Samen Leren

Samenwerkend Leren Over Eigen Grenzen Heen

Samen Werken Samen Leren =

In onze smart region werken we samen aan innovaties en ontwikkelingen. De focus ligt vaak op het resultaat of de innovatie en niet op het proces van Samen Werken, Samen Leren; de weg die verschillende partners samen afleggen. Toch weten we dat dit proces van groot belang is in het succes van de samenwerking en het resultaat dat daaruit voortvloeit. Met het reflectiespel Samen Werken, Samen Leren willen we aandacht voor dit proces stimuleren, ondersteunen en verdiepen.

9 werkzame principes vormen de basis voor dit spel. Deze principes zijn we tegengekomen in onderzoek naar praktijken waarin werd samen gewerkt en geleerd tussen partijen uit verschillende domeinen.

9 Principes

- Gelijkwaardigheid
- Communicatie
- Motivatie
- Gezamenlijkheid
- Werken vanuit waarden
- Eigenaarschap
- Flexibiliteit
- Continuïteit
- Samen doen

Het Spel

Dit reflectiespel is bedoeld als een hulpmiddel voor reflectie en dialoog over samen werken, samen leren. Dit spel kun je gebruiken bij het vorm geven aan samen werken, samen leren, tijdens de uitvoering van samenwerkend leren of bij de (tussentijdse) evaluaties van vormen van samenwerking waarin verschillende partijen samen werken en leren.

Het reflectiespel bestaat uit:

- ▶ Een set van 32 principekaarten onderverdeeld in de 9 principes. Elke kaart stelt hulpvragen over een aspect en geeft mogelijke opdrachten (opdracht tot verdieping of opdracht tot actie)
- ▶ Een actierad en verdiepingsrad die je kunt gebruiken samen met de principekaarten: een rad dat aanzet tot actie of een rad dat aanzet tot verdieping in het gesprek.
- ▶ Tegoedbonnen die kunnen worden uitgedeeld aan elkaar. Deze stimuleren om patronen te doorbreken.

Degene die het spel gebruikt kan zelf bepalen welk werkzaam principe op dat moment van belang is in het proces van samen werken, samen leren. De hulpvragen en opdrachten op de principekaarten zijn individueel te gebruiken of in gezamenlijke dialoog.

Veel plezier!

Wanneer en hoe kun je dit spel inzetten?

Wat zijn momenten in de praktijk om dit reflectiespel te gebruiken?

Aan het begin, midden en einde van een (nieuwe) samenwerking

Tijdens vergaderingen, bijeenkomsten of overleggen

Wanneer je denkt dat het nuttig is voor Samen Werken, Samen Leren

Wanneer je vastzit in de samenwerking

???

NB. Integreer het reflectiespel in het huidige proces, casus of professionele praktijk om het werkelijk effect te laten hebben.

Routes om het spel te gebruiken

START

**1.
SNELLE JELLE**

Pak
principekaarten
en stel elkaar of
jezelf vragen

+/- 60 min

**2.
ZOEK
DE DIEPGANG**

Als 1 +
opdrachten op
principekaarten &
Rad van Actie en
Rad van Verdieping

1 - 30 dagen

**3.
ECHT SAMEN
AAN DE SLAG**

Als 1 + 2 +
geef
tegoedbonnen
aan elkaar

+/- 30 dagen
toepassen

<<< zet in in de dagelijkse praktijk >>>

Uitleg spelonderdelen

Principekaarten: gebruik ze samen of alleen, op vaste momenten en/of wanneer je vast zit. De vraag biedt richting voor reflectie, de opdracht zet aan tot actie.

Tegoebonnen voor Samen Werken en Samen Leren

Deze kaartjes geef je aan de ander. Ze helpen ons op momenten wanneer het lastig is om dingen anders te doen en om elkaar te helpen dat vol te houden. Dus, kies uit en geef aan een partner.

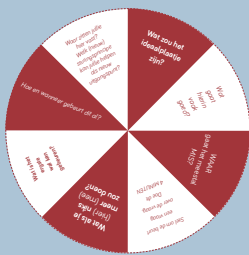
Deze vouchers gaan uit van: *Je mag iets van mij, Ik doe iets voor jou en Ik daag je uit om iets op een andere manier te doen.*

Rad van Verdieping

Hierop staan analyserende vragen om een diepgaand gesprek te voeren vanuit de vragen op de principekaarten.

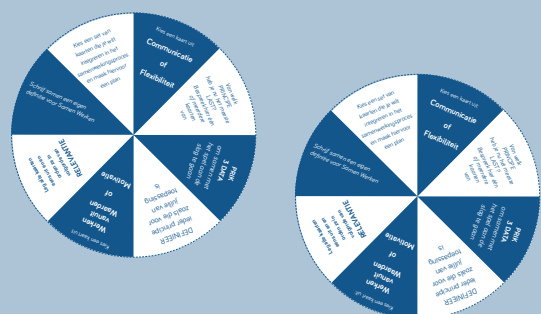
Kies een kaart uit, lees de vraag voor, vertel eventueel waarom je deze hebt gekozen, draai aan het rad en gebruik deze aanwijzing om uitvoeriger met elkaar in gesprek te gaan over de vraag op de kaart.

Rad van Actie

Hierop staan acties die je het spel laten spelen op manieren waar je misschien nog niet aan gedacht had én vragen die je laten nadenken over het Samen Werken Samen Leren.

Draai aan het rad en laat je verrassen!

Principekaarten

COMMUNICATIE

Hoe zorgen jullie er voor dat je elkaar goed begrijpt?

Leg woorden/termen die vaak genoemd zijn aan elkaar uit.
Of maak een 'glossary of terms'(woordenlijst) met definities waar alle partners zich in kunnen vinden.

COMMUNICATIE

In hoeverre ontwikkelen jullie een eigen taal, die meer recht doet aan 'het nieuwe' in de samenwerking?

Maak een nieuwe en oude woorden bingo.
Streep af in een overleg welke woorden worden gebruikt.

COMMUNICATIE

Hoe bespreken jullie het met elkaar wanneer het samen werken samen leren niet goed gaat?

Wissel eens uit hoe jullie dit de laatste keer hebben besproken. Wat ging goed wat kan beter?

COMMUNICATIE

Op welke manier en wanneer delen jullie de voortgang en opbrengsten met alle betrokkenen en de buitenwereld?

Deel een opbrengst/voortgang op 3 verschillende manieren met alle betrokkenen. Wat werkt het beste?

GELIJKWAARDIGHEID

Je bent niet gelijk maar wel gelijkwaardig. Waarin zijn jullie gelijk en waarin verschillend?

Pak ieder een vel papier. Teken vanuit jouw perspectief waar de overeenkomsten en de verschillen zitten in dit team.
Deel de beelden met elkaar.

GELIJKWAARDIGHEID

Je bent niet gelijk maar wel gelijkwaardig. Wat betekent dit voor het gedrag dat je van elkaar verwacht?

Bekijk hoe jullie een gezamenlijk overleg invullen. Verander de agenda en de manier van besluiten nemen zodat er meer ruimte is voor verschillen; probeer dit uit.

GELIJKWAARDIGHEID

Wat hebben jullie besproken en afgesproken over wat een ieder kan en wil bijdragen?

Schrijf op post-its wat jij bijdraagt en wat je denkt dat de ander bijdraagt. Wissel met elkaar de post-its uit.

GELIJKWAARDIGHEID

Waaruit blijkt dat ieders expertise wordt erkend?

Benoem momenten of anekdotes waar jij de expertise van een ander hebt gebruikt.

GEZAMENLIJKHEID

Wat zijn de gezamenlijke belangen in de samenwerking?

Schrijf op wat jouw belang in deze samenwerking is en wat jij weet van de anderen. Ga in gesprek over hoe je omgaat met elkaars belangen

GEZAMENLIJKHEID

Welke verschillende perspectieven zijn vertegenwoordigd en hoe zorg je ervoor dat die worden meegenomen?

Maak gezamenlijk een wandeling op locatie. Praat niet, maar observeer en gebruik je zintuigen. Vertel vervolgens om beurten over wat jij gezien hebt.
(<https://metadesigners.org/Tool-52-Collective-StoryTelling>)

GEZAMENLIJKHEID

Wie houden er in de gaten of wat er gebeurt nog in lijn is met de gezamenlijke ambitie?

Teken de tijdslijn van de samenwerking. Schrijf erboven welke acties pasten bij de ambitie en eronder welke niet.

GEZAMENLIJKHEID

Hoe zorgen jullie voor aandacht voor het gezamenlijk leerproces?

Leg een aantal momenten voor reflectie op het gezamenlijke leerproces vast. Bijv. start bijeenkomsten met een terugblik of sluit af met een samenvatting.

MOTIVATIE

Hoe besteden jullie aandacht aan wat een ieder drijft om mee te (blijven) doen?

Kijk wie er links naast je zit en benoem wat volgens jou diegene motiveert om mee te (blijven) doen aan deze samenwerking. Vraag vervolgens of dit klopt en laat de ander je uitleggen hoe het precies zit.

MOTIVATIE

Wat zijn de doelen van het Samen Werken, Samen Leren die door alle partners worden herkend en erkend?

Maak een wensenwolk: wat is je wens in dit project? Schrijf alle wensen in een gezamenlijke wensenwolk. Wat is het gezamenlijke?

MOTIVATIE

Waaruit blijkt dat er ruimte is om eigen keuzes te maken?

Iedereen omschrijft voor zichzelf een initiatief die hij/zij zou willen nemen in het kader van het Samen werken, Samen Leren of het doel van de samenwerking. Breng dit in tijdens de volgende bijeenkomst.

MOTIVATIE

Waar krijg jij energie van en hoe kan dat het proces van Samen Werken Samen Leren verder helpen?

Schrijf op aparte kaartjes wat je energie geeft. Bespreek ze en breng ze in in de samenwerking als deze energie nodig is.

EIGENAARSCHAP

Hoe zetten de verschillende niveaus (uitvoering, (midden)management en bestuur) zich in?

Neem een vel papier en trek een lijn. Schrijf aan de linkerkant wie zich nu inzetten en aan de rechterkant wie we erbij moeten betrekken.

EIGENAARSCHAP

In hoeverre is er commitment vanuit een gedeeld ideaal?

Deel een maaltijd om stil te staan bij de ingrediënten van jullie gezamenlijke eigenaarschap.

EIGENAARSCHAP

Hoe wordt de toewijding van ieder vastgelegd en vastgehouden?

Gooi voor een uur/dag een partner uit de samenwerking. Hoe verandert dit het project en de samenwerking? Benoem positieve en negatieve gevolgen.

EIGENAARSCHAP

Hoe gaan jullie met verschillende belangen bij gedeeld eigenaarschap?

Beschrijf wie eigenaren zijn van dit project/proces/vraagstuk en waar spanningsvelden ontstaan.

WERKEN VANUIT WAARDEN

*Welke waarden binden jullie?
En in welke waarden verschillen jullie?*

Maak een JA-lijst waarop je alle dingen schrijft die belangrijk voor je zijn. Doe dit eerst individueel en kies er 5 die je terugbrengt naar de essentie. Maak daarna een gezamenlijke JA-lijst passend bij jullie samenwerking.

WERKEN VANUIT WAARDEN

Op wat voor manieren bespreken jullie wat er echt toe doet in de samenwerking?

Plan een moment waarop je met elkaar bespreekt wat er voor jullie echt toe doet in de samenwerking. Breng voor deze bijeenkomst iets mee wat goed symboliseert wat er echt toe doet. Beurtelings vertel je wat je hebt meegenomen en waarom.

WERKEN VANUIT WAARDEN

Waarom merk je dat er wordt gewerkt vanuit een waarderende houding?

Evalueer hoe opbouwend jullie naar elkaar zijn en verzin 3 nieuwe manieren om dit te doen. Probeer deze manieren uit en stel vast welke het beste werkt voor jullie.

FLEXIBILITEIT

*Ligt het accent op het proces of het resultaat?
En wat heeft dat voor positieve of negatieve gevolgen?*

Stel je voor/visualiseer/bespreek/ doe alsof jullie weten waar of hoe het eindigt. Wat doet dit met het proces?

FLEXIBILITEIT

Hoe vinden jullie het om aan iets te beginnen zonder te weten waar het eindigt?

Beschrijf en bespreek situaties waarin er werd afgeweken van aanpak of kader. Wat was hier de reden voor?
En hoe pakte dit uit?

FLEXIBILITEIT

Waaruit blijkt dat jullie open staan voor nieuwe partijen of ideeën?

Welke nieuwe ideeën of partijen zouden toegevoegd moeten worden en waarom? Zet dit idee op de agenda of nodig deze partij uit voor de volgende bijeenkomst

CONTINUÏTEIT

Hoe zorg je voor continuïteit in deze samenwerking (bijvoorbeeld door financiering of beschikbaarheid van mensen)?

Leg vast wat iedere partner inbrengt (middelen, geld, tijd) en bespreek; wie of wat heb je nog nodig?

CONTINUÏTEIT

Wat is er nodig om deze manier van werken financieel te borgen?

Wat zou je doen als je geen enkele financiën meer had voor deze samenwerking?
Hoe zou je dan toch door kunnen gaan?

CONTINUÏTEIT

Hoe zorg je voor overdraagbaarheid van kennis?

Wat werkte goed, waarvan je een tool kunt maken voor anderen (bijv. beslisboom, vragenlijst, spel). Maak een tool.

SAMEN DOEN

Hoe zorgen jullie ervoor dat je niet blijft praten maar ook gaat doen?

Bij ieder gespreksonderwerp komende week, verzinnen jullie direct een actie om samen te doen. Voor elke keer dat je niet tot een actie komt, geef je elkaar zachtjes een duwtje en roep je SORRY.

SAMEN DOEN

Wat leren jullie van samen doen?

Wissel komende week van leiding.
Bespreek daarna hoe dit het samen doen veranderde.

SAMEN DOEN

Wat proberen jullie in het klein uit wat je in het groot zou willen doen?

Benoem iets wat je prachtig vindt aan wat jullie nu doen.
Bevraag elkaar in 3 rondes, hoe maak je dit GROOT, GROTER en GROOTS?

Tegoedbonnen voor Samen Werken Samen Leren

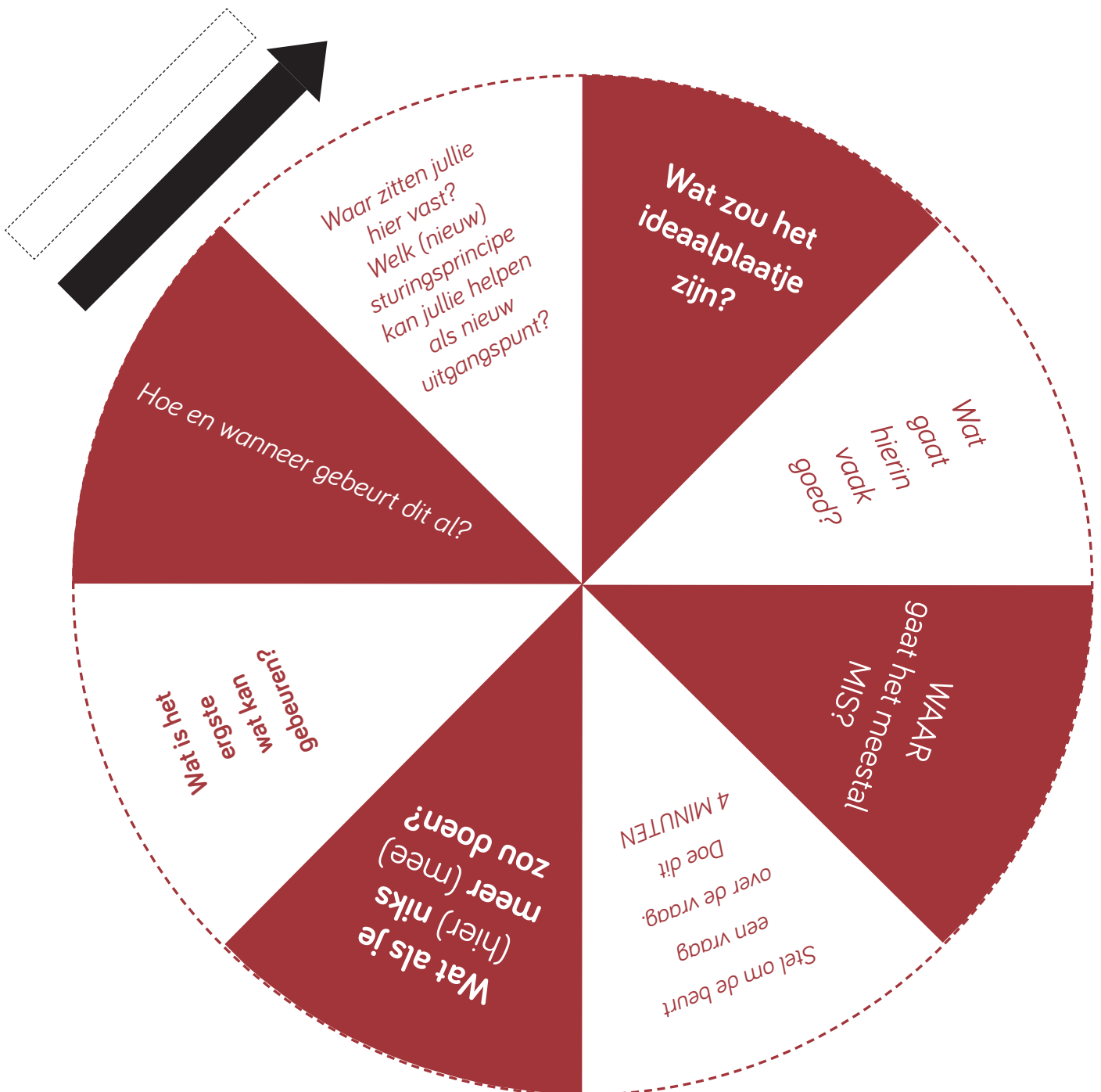
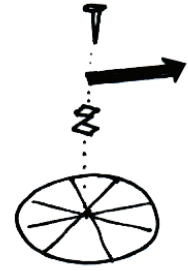
<p>Ik geef je 15 minuten komende week waarop je mij mag vertellen waarin ik jou niet erken</p>	<p>Ik geef ons een tegoedbon om een moment waarin het niet als gelijkwaardig voelde, overnieuw te doen</p>	<p>Ik daag je uit om met je eerstvolgende mooie actie de krant te halen</p>
<p>Je mag mij 3x terugroepen als je vindt dat ik me aan een verantwoordelijkheid onttrek</p>	<p>Geef deze kaart aan je bestuurder. Deze kaart is een uitnodiging om er..... bij te zijn.</p>	<p>Voor alle woorden die je niet passend vindt voor 'het nieuwe' in onze samenwerking, mag jij de komende week nieuwe woorden verzinnen</p>
<p>Deze week gaan we eerst doen en dan denken</p>	<p>Deze joker geeft ons de vrijbrief om iets 'groots' uit te proberen * voor inspiratie zie opdracht samen doen</p>	<p>In de komende bijeenkomst mag je 3 keer aandacht vragen voor de gezamenlijke motivatie</p>
<p>Bij deze geef ik je 15 minuten met mij om te mogen mopperen over iets wat niet goed gaat/ waar jij je zorgen over maakt ten aanzien van de toekomst van het project</p>	<p>Voor ons volgende overleg mag jij iemand uitnodigen die je belangrijk vindt voor de continuïteit</p>	<p>Met deze joker krijg ik ruimte voor mijn eigen keuze</p>
<p>Ik geef je 1 dag om alles anders te mogen doen</p>	<p>Ik daag je uit om komende week een grens te overschrijden</p>	<p>De komende maand vinkt ieder af wat er van de JA-lijst is gebeurd. De eerste die alle JA's heeft verzameld verzint een manier om dit te vieren * zie opdracht bij werken vanuit waarden</p>
<p>Ik daag ons uit om voor 1 dag van rol te wisselen</p>	<p>Jouw belang mag komende week voor gaan</p>	<p>Komen overleg worden woorden als 'ja maar' of 'nee' niet gebruikt</p>

Rad van Verdieping

Constructie Tips

1. Print het rad uit op dik papier of bevestig op dik papier/karton.
Knip alle onderdelen uit en vouw de rechthoek 1-2 x dubbel.
2. Prik met punaise of spijker door de pijl, het dubbelgevouwen papier en rad.
3. Bevestig het geheel aan bijvoorbeeld een gum of stuk dik karton.
Doe dit niet te strak zodat het rad ruimte heeft om te draaien.

Extra optie: Met dartpijlen. Bevestig het rad aan een muur en gooien maar.

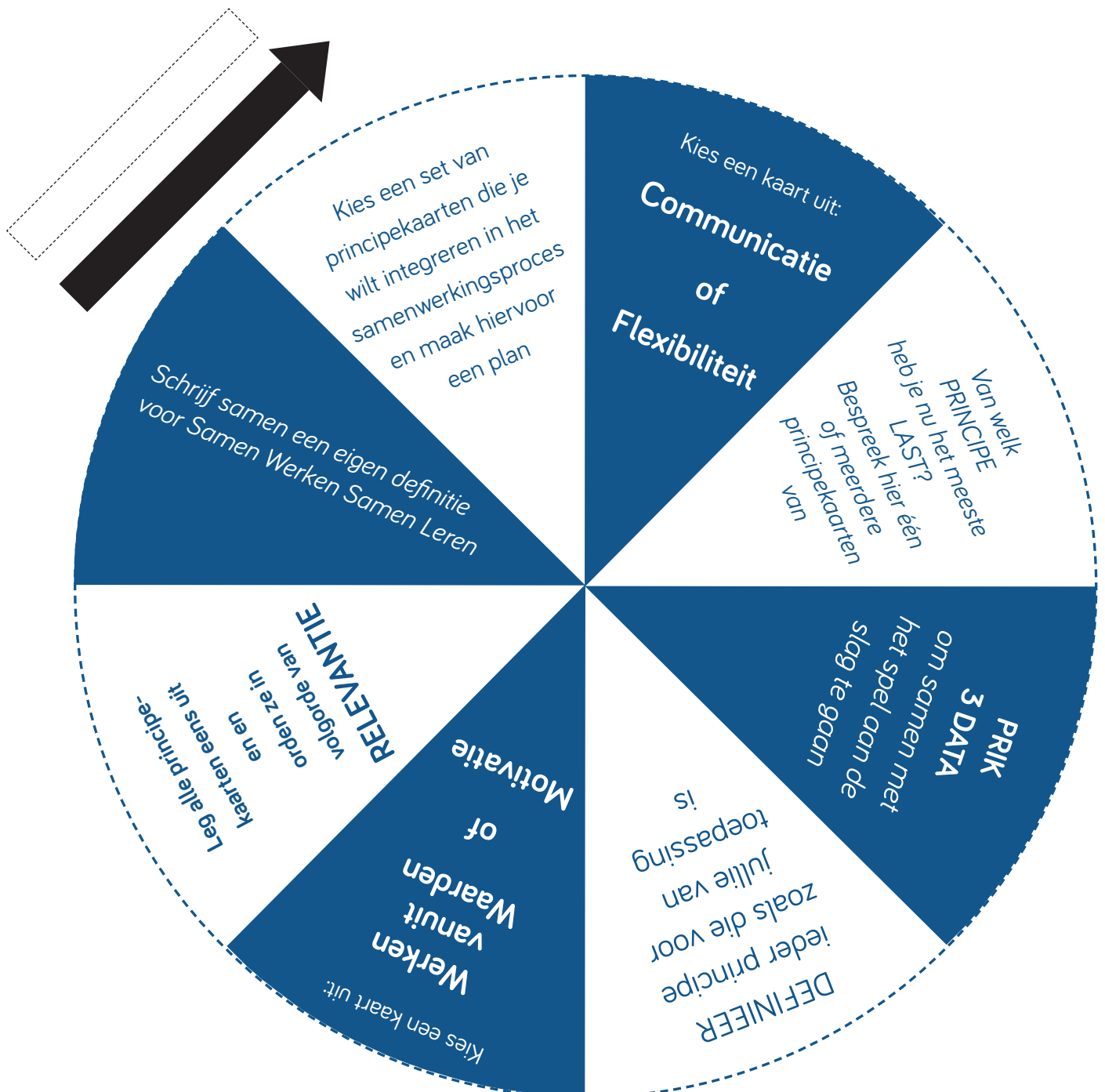
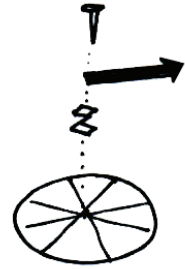

Rad van Actie - 1

Constructie Tips

1. Print het rad uit op dik papier of bevestig op dik papier/karton.
Knip alle onderdelen uit en vouw de rechthoek 1-2 x dubbel.
2. Prik met punaise of spijker door de pijl, het dubbelgevouwen papier en rad.
3. Bevestig het geheel aan bijvoorbeeld een gum of stuk dik karton.
Doe dit niet te strak zodat het rad ruimte heeft om te draaien.

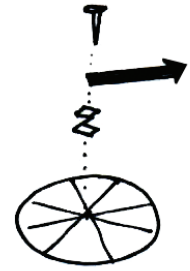
Extra optie: Met dartpijlen. Bevestig het rad aan een muur en gooien maar.

Rad van Actie - 2

Constructie Tips

1. Print het rad uit op dik papier of bevestig op dik papier/karton.
Knip alle onderdelen uit en vouw de rechthoek 1-2 x dubbel.
2. Prik met punaise of spijker door de pijl, het dubbelgevouwen papier en rad.
3. Bevestig het geheel aan bijvoorbeeld een gum of stuk dik karton.
Doe dit niet te strak zodat het rad ruimte heeft om te draaien.

Extra optie: Met dartpijlen. Bevestig het rad aan een muur en gooien maar.

